

Sergio de Privitello
Željana Marić

PRIKAZ ORGANIZACIJE RADA I PROVOĐENJA SPORTSKOG PROGRAMA U DJEČJEM VRTIĆU RIJEKA

1. UVOD

U Rijeci, u predškolskim ustanovama provodi se sportski program. Nakon četverogodišnjeg eksperimentalnog razdoblja, sukladno članku 15 i 16. Zakona o športu (NN br. 60/92) i članku 15. stavak 3. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbu (NN. br. 10/97) i odobrenjem Ministarstva prosvjete i sporta iz 2001. g. program je integriran u redovni odgojno-obrazovni proces.

Iz tog razloga Dječji vrtić Rijeka među prvima u Hrvatskoj zapošljava u stalni radni odnos profesora kineziologije koji radi na izradi izvedbenog programa. Uz njega trenutno su angažirana i dva apsolventa Kineziološkog fakulteta.

Nastojanje i cilj Dječjeg vrtića Rijeka je proširiti primjenu programa na vrtiće koji svojom infrastrukturom (dvorana i vanjsko igralište), zadovoljavaju potrebne uvjete za realizaciju programa, te zaposliti još profesora kineziologije.

U ovoj pedagoškoj godini sportski program odvija se u tri vrtića (CPO "Zamet", CPO "Galeb" i CPO "Krnjevo"), a uključeno je, otprilike, 200 djece.

Uloga odgajatelja je i dalje od velike važnosti, a za sudjelovanje u realizaciji programa dodatno se osposobljavaju u Centru predškolskog odgoja Rijeka, što je planirano godišnjim planom i programom, te vikend seminarima iz područja kineziologije i predškolske pedagogije.

2. ORGANIZACIJA RADA U DJEČJEM VRTIĆU RIJEKA

PREDŠKOLSKA USTANOVA – DJEČJI VRTIĆ RIJEKA

UPRAVNO VIJEĆE

RAVNATELJ

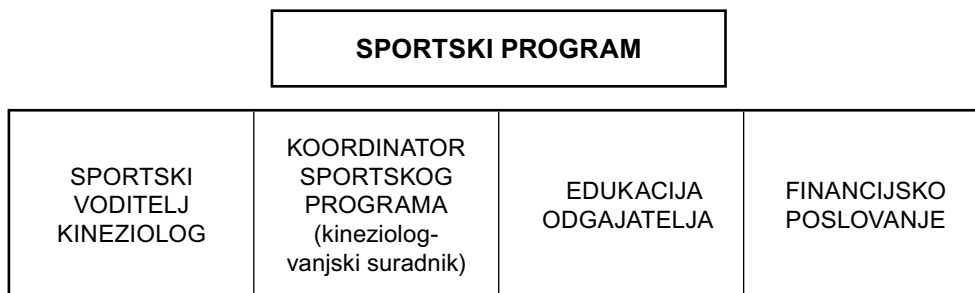
STRUČNI SURADNIK – KINEZIOLOG

Shematski prikaz organizacijske strukture Dječjeg vrtića Rijeka (sportski program)

Uloga stručnog suradnika – kineziologa očituje se kroz slijedeće zadatke:

- Izrada godišnjeg plana i programa
- Mjesečno planiranje i programiranje
- Koordinacija provođenja programa između vrtića (unutar Dječjeg vrtića Rijeka) obuhvaćenim sportskim programom
- Mjesečna valorizacija programa
- Suradnja s kineziolozima (koordinator, sportski voditelji), društvenom okolinom (Grad, sportski klubovi, udruge, škole,...) i ostalim stručnim suradnicima (pedagog, psiholog).

Stručni suradnik – kineziolog za svoj je rad odgovoran ravnatelju predškolske ustanove.

Shematski prikaz čimbenika sportskog programa

a) Sportski voditelj – kineziolog:

- Mjerenje inicijalnih i finalnih stanja antropometrijskih karakteristika i motoričkih sposobnosti djece
- Izrada plana po tjednima u suradnji sa odgajateljima
- Roditeljski sastanci i konzultacije
- Prikazivanje rada i priredbe
- Vođenje dokumentacije – pisanje dnevnih priprema i zapažanja sa svake aktivnosti tjelesnog vježbanja, zapisnici sa tjednih planiranja, izvješća o izletima i ostalim događajima vezanim uz program (priredbe, prezentacije, zimovanja)
- Koordinacija rada sa stručnim suradnikom kineziologom

b) Koordinator sportskog programa:

- Kadrovska organizacija
- Odabir sportskih rekvizita i didaktičkih pomagala

- Prikazivanje sportskih dostignuća roditeljima
- Gostovanje vrhunskih sportaša
- Posjet sportskim borilištima
- Organizacija zimovanja i ljetovanja (skijanje, plivanje)
- Medijsko praćenje

c) Edukacija odgajatelja:

- Stručno usavršavanje u Centru predškolskog odgoja Rijeka
- Vikend seminari iz područja Kineziologije i Predškolske pedagogije

d) Financijsko poslovanje:

- Uplate roditelja za sudjelovanje djeteta u sportskom programu
- Kupovina sportskih rekvizita i pomagala
- Participacija putnih troškova
- Financijska pomoć Odjela za sport grada Rijeke u realizaciji namjenskih sportskih susreta

3. PLAN I PROGRAM KINEZIOLOŠKIH AKTIVNOSTI

Svrha programa je zadovoljiti biotičku potrebu djeteta za kretanjem i igrom.

Kretanje je jedna od bitnih pretpostavki u održavanju uravnoteženog stanja organizma i razine zdravlja općenito, a posebno u djece predškolske dobi. U tom razdoblju oblikuju se i u znatnoj mjeri učvršćuju buduća osobna obilježja motorike. Da bi predškolsko dijete usvojilo složenije motoričke strukture, potrebno je rukovodstvo odraslih koji organiziraju i usmjeravaju aktivnost djeteta. To je upravo i razlog da se u razdoblju od 3. do 7. god. uvede tjelesno vježbanje u sklopu redovnog programa vrtića. Kada je o igri riječ, gotovo sve tjelesne aktivnosti odvijaju se kroz igru, jer igra pridonosi psihičkom i somatskom razvoju djeteta, povećanju otpornosti organizma i učvršćivanju zdravlja. Igra je, također, jedno od vrlo učinkovitih odgojnih sredstava koja ima znakovit utjecaj u oblikovanje osobina i u socijalizaciji djeteta. (Kosinac Z., 1999.).

Osnovne zadaće programa:

- utjecati na cjelokupan i skladan rast i razvoj,
- razvijati bazične motoričke sposobnosti,
- upoznavanje s osnovnim elementima iz pojedinih sportova,
- stvaranje navike za svakodnevno tjelesno vježbanje.

Godišnje i mjesečne programske sadržaje planira kineziolog, a tjedni plan i program u suradnji s odgajateljima. Za svaku aktivnost tjelesnog vježbanja kineziolog izrađuje dnevnu pripremu glavnog dijela sata, a odgajatelj uvodni i završni dio sata.

Tijekom planiranja i programiranja od velike je važnosti uvažavati slijedeće:

- razvojne karakteristike određenog razvojnog razdoblja djeteta (Findak V., 1995.),
- da okosnicu programskih sadržaja čine biotička motorička znanja, igre i tjelesne aktivnosti na otvorenome (Findak V., 1995.),
- sadržaje i aktivnosti prilagoditi uzrastu djece predškolske dobi,
- koristiti rekvizite i sprave prilagođene uzrastu djece predškolske dobi.

Važno je napomenuti da je svaki odgojitelj osposobljen za provođenje aktivnosti tjelesnog vježbanja u svakom dječjem vrtiću u okviru redovitog programa. Odgajatelji koji sudjeluju u ostvarivanju sportskog programa dobrovoljno su se u njega uključili, te je za njih provedena dodatna edukacija.

U tablici 1 navedeni su elementi godišnjeg programa koji se provode u sklopu sportskog programa Dječjeg vrtića Rijeka svakodnevno, a koji obuhvaća svu djecu polaznike redovnog programa vrtića (dobne skupine od 3 do 7 godina). Za svaku skupinu posebno se planiraju sadržaji uvažavajući prije navedene specifičnosti.

Treba istaknuti da se u radu s djecom, pogotovo s mlađom i srednjom predškolskom dobi, prilikom provođenja tjelesnih aktivnosti gdje se usvajaju specifična motorička znanja. Ponajviše koristi metoda imitacije određenog elementa izvedenog od strane kineziologa. Svi elementi sportova koji su predviđeni programom ne treniraju se, već djeca izvode gibanje po njima prihvatljivom načinu izvođenja, npr. ukoliko se na tjelesnoj aktivnosti pretrčavaju preponice, nakon što se djeci pravilno pokaže zadatak, ona će pretrčavati preponice onako kako je njima sigurnije, pazeći pritom na neka osnovna pravila kojih se moraju držati (start na znak voditelja, pogled naprijed, jednom nogom prijelaz (uvijek istom nogom), paziti na smjer povratka).

Tablica 1. Prikaz osnovnih elemenata sportskog programa Dječjeg vrtića Rijeka

ORGANIZACIJSKI OBLICI RADA	SADRŽAJ	ZADAĆE	REALIZACIJA
Usmjerena tjelesna aktivnost za mlađu, srednju i stariju dobnu skupinu	<p>Biotička motorička znanja:</p> <p>1. znanja za svladavanje prostora (hodanje i trčanje, puzanje, kolutanje i kotrljanje);</p> <p>2. znanja za svladavanje prepreka (provlačenje, penjanje, skakanje);</p> <p>3. znanja za svladavanje otpora (dizanja i nošenja, višenja i upiranja, vučenja, potiskivanja, nadvlačenja i guranja);</p> <p>4. znanja za manipulaciju objektima (bacanja i hvatanja, gađanja i ciljanja)</p> <p>Specifična motorička znanja (elementi iz pojedinih sportova: atletika, sportska gimnastika, plivanje, ritmičko-sportska gimnastika, rukomet, košarka, odbojka, nogomet, hokej, biciklizam, koturaljanje)</p> <p>Igre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elementarne igre - štafetne igre - ekipne igre <p>Inicijalna i finalna provjeravanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - antropometrijskih karakteristika - motoričkih sposobnosti 	<p>- stjecanje i usavršavanje bazičnih motoričkih informacija koje imaju visok utilitet u urgentnim i svakodnevnim životnim situacijama</p> <p>- stjecanje novih motoričkih znanja iz različitih kinezioloških aktivnosti te utjecaj na razvijanje bazičnih motoričkih sposobnosti (brzina, gibljivost, koordinacija, preciznost, snaga, ravnoteža)</p> <p>- zadovoljenje osnovne djetetove potrebe za igrom</p> <p>- praćenje i valorizacija rada</p>	<p>Kontinuirano (10 mjeseci, četiri puta tjedno)</p> <p>Kontinuirano (10 mjeseci, četiri puta tjedno)</p> <p>Tijekom lipnja-plivanje (obuka neplivača)</p> <p>Kontinuirano (10 mjeseci, četiri puta tjedno)</p> <p>Rujan/Lipanj</p>
Izleti / Posjete	<p>Jednodnevni izlet na snijeg</p> <p>Jednodnevni izlet u prirodu</p> <p>Posjete sportskim klubovima</p> <p>Susreti sa sportašima</p>	<p>- boravak na svježem zraku</p> <p>- vizualni doživljaj sportskog terena i primjena motoričkih znanja u stvarnim uvjetima</p> <p>- upoznavanje sa sportovima, sportskim disciplinama i sportašima</p>	<p>Prosinac/Siječanj</p> <p>Listopad/Travanj</p> <p>Tijekom godine</p> <p>Tijekom godine</p>
Priredbe	Prezentacija rada	- informiranje roditelja i javnosti o radu	Tijekom godine

4. ZAKLJUČAK

Nije potrebno naglašavati važnost zadovoljavanja osnovnih biotičkih potreba djece te dobi za kretanjem i igrom. Međutim, potrebno je istaknuti da ulaskom kineziologa u predškolske ustanove, koji provode specifične kineziološke aktivnosti, ti programi dobivaju na kvantiteti i kvaliteti.

Prema tome, Rijeka se može pohvaliti kao jedini grad u Hrvatskoj u kojem su u stručne timove u predškolskoj ustanovi (pedagozi, psiholozi i defektolozi) ravnopravno uključeni i kineziolozi.

Iz dosadašnjeg rada možemo potvrditi da bi bilo od velike važnosti proširiti ovakve programe u što više dječjih vrtića, jer za to postoje mnogi argumenti. To su:

- višestruki pozitivan utjecaj tjelesnog vježbanja (svakodnevnog) na dijete;
- djeca predškolske dobi s radošću i lakoćom prihvaćaju nove sadržaje iz sporta prilagođene njihovu uzrastu;
- stvarnje pozitivnih stavova o vježbi i sportu, te doživotne navike za vježbanje;
- pomoć roditeljima i djeci pri odabiru sporta u koji bi se dijete najlakše uključilo;
- omogućiti pristup kineziolozima u predškolske ustanove kako bi rad bio što kvalitetniji.

Nadamo se da će ovaj primjer slijediti i druge predškolske ustanove u Hrvatskoj, kako bi od predškolske dobi razvijali pozitivan i aktivan stav prema sportskom načinu života.

5. LITERATURA

1. Findak, V. (1995). Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju. Zagreb, Školska knjiga.
2. Kosinac, Z. (1999). Morfološko-motorički i funkcionalni razvoj djece predškolske dobi. Split, Udžbenici Sveučilišta u Splitu.
3. Narodne novine br. 60/92. čl. 15. i 16. Zakona o športu.
4. Narodne novine br. 10/97. čl. 15. stavak 3. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi.